

Calatorie prin Duhul României 3

Preot Gh. Calciu
(Urmare din numarul trecut)

În Galați aveam de făcut o vizita: un calugar american, aparținând de episcopia greaca de stil vechi, ma rugase sa ma interesez daca nu aş putea gasi un calugar sau doi, pe la o mânăstire din România care sa țina de stilul vechi, pentru ca ar fi dorit sa-și sporeasca mica lui comunitate. Mai era o condiție: macar unul dintre calugari sa fie tâmplar. Ne-am dus la mânăstirea care Tine de vechiul calendar ca sa-l intrebam pe starețul de acolo. O femeie care vindea obiecte și cărți religioase și care știa despre mine (în perioada de persecuție protestasem împotriva darâmării unei mânăstiri stiliste care era chiar în spatele Blocului în care locuiam - în Apusului - și împotriva desgropării episcopului înmormântat în altar și ducerea osemintelor lui într'un loc necunoscut sau arderea lor) ne-a spus ca starețul era la o sfințire de casa, în Galați și ca-l va anunța.

Într'adevar starețul s'a întors curând. Era un barbat de peste 60 de ani, înalt, bine legat și jovial, care ne-a îmbrățișat pe toți trei cu efuziune spunând, printr'o parafrizare a spuselor Sfintei Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezatorul, catre Maica Domnului, care venise s'o vada în cea de a șaptea luna a Elisabetei: *«Si de unde cinstea aceasta ca sa vina pe la noi chiar parintele Calciu?»* Nu banuisem ca un simplu protest scris și citit la Europa Libera putea naște un val atât de autentic de recunoștința. Ne-a ospatat calugarește, ne-a aratat mânăstirea și împrejurimile cu biserica, toate foarte frumoase. I-am invidiat pentru terenul uriaș al mânăstirii, amintindu-mi ca în jurul bisericii noastre din Virginia, care are ca pamânt o suprafata, cel mult egala cu suprafata construcției și ca un asemenea pamânt ca al lor, ar costa la noi, cel puțin, trei milioane de dolari.

Zona bisericii noastre este cea mai comerciala, probabil, din toata Virginia. Un teren vecin cu noi, mai puțin de 2/3 ha. costa doua milioane. La 2-3 km. mai departe, aceeași suprafata costa numai un million. Starețul ne-a descurajat și ne-a incurajat. Descurajarea era ca nu avea nici un calugar de dat, poate numai de luat (de catre ei); incurajarea: sa ne ducem pe la mânăstirea Slatioara din Moldova, unde traiește episcopul lor și sa-i cerem lui (probabil avea de dat), eventual, sa vorbim cu el la telefon. Ne-am desparșit cu aceeași efuziune. Desi am fi dorit sa mergem și pe la controversata mânăstire Vladimirești, timpul în care ne-am tot foit prin Galați, pe la mânăstire, cafeaua și taifasul moldovenesc, ne-au întârziat, așa ca am hotarit sa mergem fara popas pâna la mânăstirea Sfinților Arhangheli de la Petru Voda. Am o dragoste deosebita pentru aceasta mânăstire și o

pietate deosebita pentru Parintele Iustin Pârvu, starețul mănastirii, probabil cel mai tare, dupa duh, monah al mănastirilor românești, mai ales acum, când parintele Cleopa s'a dus la cer, printre sfinți. Dupa ce am parasit șoseaua, mașina se mișca incet, cu precauție, ca un cal de munte care cauta cu grija unde sa-și puna picioarul: drumul era de țara, cu pietriș și pietre mai mari aruncate la întâmplare, zdrobite și asvârlite pe margini de roțile caruțelor, ale mașinilor și tractoarelor, facând din drum o adevarata osteneala pentru mașina și pentru domnul Președinte,* șoferul nostru de lux.

Inainte de a fi fost arestat, aveam obiceiul sa merg, din când in când, la Sfânta Mănastire Crasna, care nu avea drum de acces pentru mașini așa ca o parte din drumul spre ea se facea cu piciorul. Minune mare, bucurie deplina. Nici un turist, nici un vântura lume, numai credincioși și pelerini. Aveam acolo o dragoste duhovniceasca: un elev de-al meu de la seminar, care se calugarise. Il chema Stânga. Fusesem cu câțiva elevi de-ai seminarului la calugarirea lui. In timp ce eram in inchisoare, Dumnezeu l-a chemat la scaunul episcopal. Sa-i dea Dumnezeu o cât mai autentica minte arhierasca, o dragoste fara limita pentru Iisus și pentru Sfânta Fecioara, grija pentru Biserica și pentru credincioși, sa fie un ierarh asemenea Sfântului Nicolae și Sfântului Spiridon.

Mergeam acum, nu pe jos, ca la Crasna, ci cu mașina și incercam aceeași bucurie ca atunci, deși nu ma osteneam, dar știam ca drumul acesta prost, gropile acestea și noroiul cern pe vizitatorii mănastirii ca o sita deasa, nelasând sa treaca decât pe cei cu credința. Pe vale venea un tânar citind dintr'o carte, poate își citea canonul de spovedanie și impartășanie. Intram intr'o alta lume cu oameni care se ingrijau de mântuirea sufletului lor. Femei batrane cu traiste pe umar, cele mai multe ținând de mâna câte un copil sau chiar doi, urcau incet și cu opriri dese. Fiecare pas era, de fapt, o rugaciune, chiar daca nu era rostita, fiecare pas spre mănastire era, fara indoiala, un urcuș spre desavârșire.

Am ajuns pe inserat. Incepuse Vecernia. Trebuia sa-l întâlnim pe Daniel, un tânar din biserica noastra, care se repatriase cu soția și copilul cu aproape un an inainte. Daniel a venit mai târziu.

Se schimbasera multe lucruri, mai aparusera cladiri noi, dar nu le prea luam in seama, pentru ca, ceea ce nu se schimbasese de fel, era aceeași adâncă duhovnicie pe care o cunoascusem cu doi ani inainte. Oameni care se grabeau spre biserica pentru a prinde privegherea, alții care stateau in șir la ușa chiliei Parintelui Iustin sa se spovedeasca. Tot ca in trecut, aceasta coada lunga de penitenți asteptând marturisirea pacatelor și iertarea incepea disdedimineata și, dupa miezul nopții, erau tot atât de mulți. Parintele Iustin șade in scaunul spovedaniei câte 17 ore in șir. De aceea am spus ca este cel

mai tare calugar contemporan, caci puterea aceasta de a sta acolo, nemâncând și nebând aproape nimic, vine de la Dumnezeu.

In jurul mănastirii s'au așezat câțiva tineri intelectuali, care și-au cumparat acolo casa și pamânt și care țin de mănastire cu duhul. Indemnul cumpararii vine de la parintele Iustin care dorește sa aiba in jurul mănastirii numai vecini credincioși, dar acest indemn se dovedește acum un adevarat dar de inainte vedere, caci acum, cu noua constitutie a guvernului, orice strain poate cumpara pamântul din jurul mănastirii și sa trântesca acolo o crâșma, o discoteca, sau alt locaș de desfrâu, pentru ca dracul nu numai ca nu zidește biserici, dar și pe cele care exista vrea sa le distruga. Noua constituție da dreptul oricarui strain sa cumpere ce vrea și unde vrea, nimic nu protejeaza patrimoniul spiritual al țarii.

Am participat la slujba de noapte. Din când in când, câte un credincios care, probabil, isi mai amintea de mine venea sa-mi sarute mâna, sau câte o maica. Am observat un lucru ciudat și nu cred ca ceea ce voi spune acum își are sursa in pietatea deosebita pe care o am pentru parintele Iustin, care ar putea sa-mi influențeze sentimentele: Când mergi intr'o mănastire de calugari, și când ei trebuiesc prin curte, și când slujesc in biserica, sunt aceeași. La Petru Voda este ceva deosebit: monahii aceștia tineri, in biserica par aeri, parca ar fi coboriți dintr'o alta lume, au in ei ceva ingeresc. Nu vreau sa spun ca ei sunt ingeri, dar atmosfera de credința instituita in aceasta mănastire, și nu numai de catre parintele Iustin, ci, mai ales, de puterea credinței pelerinilor, monahii iau chipuri ingerești in biserica.

Daniel cu Maria și cu copilul lor Pavel, care este și finul meu de botez, au venit la biserica. M'am bucurat sa-i vad. Pavel m'a intrebat daca am venit cu mașina mea și s'a intristat când i-am spus ca nu, dar i-a trecut repede. In timpul privegherii a adormit in brațele mamei sale. Mai erau și alți copii, care stau in caminul pe care mănastirea l-a construit pentru ei. Sunt copii de țarani saraci din jur, copii buni, pe care mănastirea ii îngrijește pe durata școlara, le da mâncare, adapost, incalțaminte și imbracaminte și pe care ii va susține pe toata durata școlarizarii, pâna își vor face o meserie, unii, iar alții, pâna la facultate, inclusiv. Erau copii mici, care-și faceau cruci dese, ingenuncheau și se rugau și, in curând, cei mai mici au adormit și ei. Ii supravegheau cu dragoste și grija niște maicuțe.

La sfârșitul privegherii, ne-am dus sa-i sarutam mâna parintelui Iustin. Era trecut de mult de miezul nopții. Parintele i-a binecuvântat pe penitenții care erau in stare sa stea acolo toata noaptea pentru spovedanie și i-a indemnata sa vina a doua zi dimineța. Am stat vreo ora de vorba, am mâncat ceva și am mers sa ne culcam intr'o odaie pe care ne-o rânduise parintele stareț. Era o odaie cu trei paturi, cu o fereastră in spate și cu ușa care dadea

pe un ceardac comun. Dupa o calatorie indelungata și dupa priveghere de noapte, lunga și ea, ne-am odihnit bine, fiecare in patul lui. A doua zi ne-am sculat disdedimeata pentru slujba. Am gasit penitenții inșirați la ușa chiliei parintelui stareț.

Soarele rasarea și lumina din plin biserica. Era ca și cum ne-am fi intors cu circa 500 de ani inapoi și ochii noștri priveau mirați o mânăstire proaspat zidita de Stefan cel Mare.

Biserica așa arata: pictata in exterior ca cele din secolele anterioare, cu scenele cunoscute din viața Mântuitorului, cu chipurile sfinților la care se adauga o serie de sfinți noi, cu scena Judecații din Urma, care ocupa peretele de vest integral, intr'o clipa te simți transportat in lumea de credința fierbinte a secolelor anterioare, la creștinismul genuin al stramoșilor noștri și la dragostea lor de cele sfinte.

Dupa ce am mâncat, am plecat spre Iași. Aveam o conferința la Casa de Cultura Pogor. Marcel are o legatura de rudenie prin alianța cu casa Pogor, in sensul ca, Dana, soția lui Marcel, este descendenta din Negruzzi, care se inrudeau cu Pogorii.

Conferința a avut loc in sala de expoziție a picturilor lui Pogor-fiul. Frumoasa sala! Audiența selecta și bine educata. Tema conferinței era naționalism și credința, conferențieri: Ravan Codrescu, Marcel Petrișor și eu. Marcel s'a sprijinit mai mult pe improvizație, fara a fi parut banal sau sincopat, dar s'a simțit improvizația. Razvan Codrescu a fost, ca de obicei, temeinic, locvace și convingator. Tema mea a fost oarecum laturalnica. Am vorbit despre **Rugaciunea pioasa**. Probabil ca unora li s'a parut neintegrata in tematica generala, dar ținta mea a fost sa arat ca adevarata rugaciune te integreaza in comunitatea universala a rugaciunii creștine, neanulând sentimental de solidaritate cu ai tai, cu neamul in care te-ai nascut și traiești, cu care mergi la Judecata și te mântuiești sau te pierzi.

Pe tot parcursul calatoriei mele prin Duhul României, pentru ca aceasta calatorie am dorit sa fac și am facut-o; fiindca scufundarea mea fost, in mod deosebit, in duhul Moldovei, am constatat o anumita nemulțumire la unii preoți, la unii credinciosi și, mai ales, la unii monahi. Nu am reușit sa înțeleg daca ierarhia Moldovei are vreo vina in aceasta nemulțumire, sau un duh al nemulțumirii și-a facut loc in inimile oamenilor. Nu am avut nici o întâlnire cu vreun ierarh din Moldova, nu pot spune ca am aflat ceva de la ei, dar ceea ce am constatat este ca unii preoți sunt nemulțumiți de faptul ca nu li se recunosc stradaniile și acțiunile bune, iar la monahi este opoziția la tendințele ecumeniste ale ierarhiei și spaima ca aceasta tendința eretica le va tulbura viața de rugaciune, viața sporita in duh a mânăstirilor și chiar puritatea ortodoxiei.

La mânăstirea de la Petru Voda, Înalt Preasfințitul Mitropolit Daniel nu a mai fost de ani de zile. Vizita unui ierarh este o bucurie și trebuie să fie. Misiunea sacra a ierarhului este să facă din vizita lui canonică o bucurie duhovnicească pentru cei vizitați. La sf. mânăstire Sihastria, Înalt Preasfințitul a trimis niște calugari catolici pentru savârșirea unei liturghii ecumenice. Monahii au protestat printr'o scrisoare semnată de vreo 80 de traitori, ca să nu fie întinată viața lor atât de ortodoxă și memoria celor care au fost faclii de credință pentru întreaga țară și chiar pentru întreaga ortodoxie, prin imixtiunea grupurilor ecumenice și prin întinarea altarelor prin această slujire. Slujba ecumenică trebuia să aibă loc în Biserica nouă a mânăstirii care este deosebit de frumoasă, poate prea frumoasă pentru inimile umile ale monahilor.

Înalt Preasfințitul s'a supărat rău, a venit la mânăstire și a cerut să-i vada pe cei care au semnat scrisoarea. Unii dintre ei s'au speriat și și-au retras semnatura. Se pare că acest lucru l-a mai mângâiat pe Preasfințitul. Probabil că, legal, a fost bine, legalitatea însemnând, aproape totdeauna, litera moartă, care, la rândul ei ucide. Dar pentru realitatea spirituală a mânăstirii, pentru integritatea duhului ortodox, a fost o rană.

De multe ori am scris împotriva ecumenismului. Cred că am spus tot ce puteam eu spune despre aceasta «**erezia a secolului nostru**» cum o numesc monahii greci. I-am cunoscut pe mulți din conducătorii Consiliului Ecumenic și am văzut compromisul lor sufleteș în fața politicului și dorința lor nestăvilă de a compromite și pe alții, sau alte grupuri ortodoxe care își apara puritatea credinței. Pe unde am fost, monahii se întreabau cu durere și neliniște: «*Incotro mergem? Și până unde? Va trebui să cautăm alta jurisdicție? Va trebui să fugim în muți și în păduri în sihastrie spre a ne mântui de ispita satanei? Vom fi oare vânați așa cum îi vânau icnoclaștii pe aparatorii icoanelor?*»

Ceea ce vreau să spun aici nu este pericolul ecumenismului în sine, poate că lucrurile nu sunt chiar așa de grave cum li se par monahilor, ceea ce subliniez prin cele spuse este tulburarea pe care satana, slujindu-se de lupta ecumenică, o pune în sufletele monahilor, și nu numai în inimile celor din România, ci din toată zona ortodoxă. Așa se nasc neliniștile spaimei, așa se naște preocuparea salvării personale de primejdiile lumești în detrimentul duhovniciei, așa se nasc începuturile unor compromisuri care, odată pornite, nu se știe unde se vor opri.

Ceea ce scriu aici, aș fi dorit să scriu direct ierarhilor. Cred că o astfel de scrisoare ar fi fost sortită direct uitării, lipsei de interes și prilej de mânie. Nu ne rămâne decât rugăciunea pentru paza mânăstirilor, pentru liniștea monahilor și pentru neprimejduirea vieții ortodoxe în țara noastră și în lume.

(Va urma)

*Domnul președinte mi s'a plâns ca de când l-am numit **Bobîța**, Dan și ai lui (de la Râmnicul Vâlcea) numai așa îi spun. Cât despre **Domnule Președinte**, nici o nadejde spune judecătorul